

En utdragen exit — Somalias säkerhetssituation efter AMISOM

Anna Ida Rock

I Somalia sker stora förändringar i det internationella samfundets militära närvaro. I början av 2021 drog USA tillbaka större delen av de amerikanska styrkorna. Den 1 april 2022 omvandlades den Afrikanska unionens FN-stödda och till stor del EU-finansierade insats AMISOM (African Union Mission in Somalia) till ATMIS (African Union Transition Mission in Somalia). Vilka förutsättningar finns för ett somaliskt övertagande av säkerhetsansvaret i slutet av 2024, i enlighet med ATMIS tidsplan? Memot visar hur en svag stat, låg försvarsförmåga och närvaron av terrorgruppen Al-Shabaab fortsatt skapar en sårbar säkerhetssituation där beroendet av externt militärt stöd är stort.

Alltsedan etiopiska trupper och den dåvarande somaliska övergångsregeringen störtade Islamiska domstolarnas förbund (UIC) 2006, har försöken att bygga en somalisk stat med kapacitet att kontrollera landets territorium varit beroende av internationellt militärt stöd. AMISOM:s cirka 20 000 trupper har sedan insatsen inleddes 2007 utgjort den största väpnade styrkan i Somalia. Tillsammans med den somaliska regeringen och USA lyckades AMISOM 2011 driva ut den jihadistiska extremistgruppen al-Shabaab ur Mogadishu. Åren som följde drevs gruppen ut från andra större städer i södra och centrala Somalia. Sedan mitten av 2010-talet har de offensiva framgångarna avtagit och den omfattande externa militära närvaron är i dag ifrågasatt i inhemsk opinion. Under ledning av President Mohamed Abdullahi Mohamed (vanligen kallad "Farmajo") 2017-2022 har den somaliska regeringen tydligt uttryckt att de utländska trupperna ska lämna Somalia och överlämna säkerhetsansvaret till somaliska säkerhetsstyrkor.¹

Samtidigt råder en utbredd givartrötthet. AMISOM:s mandat sträckte sig initialt i sex månader, men insatsen blev kvar i 15 år. Det har varit kostsamt, inte minst räknat i människoliv. AMISOM:s avveckling har därför länge diskuterats av finansärer och truppbidragande länder. En full exit har dock inte setts som genomförbar, bland annat på grund av säkerhetssituationen i landet. ATMIS

mandat, storlek på styrkorna och truppbidragande länder uppvisar stora likheter med AMISOM. Liksom tidigare ska Burundi, Djibouti, Etiopien, Kenya och Uganda bidra till styrkorna.² ATMIS är dock en uttalad övergångsstyrka, vars målsättning är att successivt lämna över säkerhetsansvaret till somaliska säkerhetsstyrkor. I slutet av 2024 ska insatsen helt lämna Somalia.³

I detta memo analyseras tre centrala faktorer som kan försvåra överlämnandet av säkerhetsansvaret till de somaliska säkerhetsinstitutionerna i enlighet med den satta tidsplanen: (1) inrikespolitisk instabilitet, (2) närvaron av terrororganisationen Al-Shabaab, och (3) landets svaga försvarsförmåga.

INRIKESPOLITISK INSTABILITET

Al-Shabaab utgör det största säkerhetshotet i Somalia, men är långt ifrån den enda säkerhetsrelaterade utmaningen.

Efter en period av en försiktigt positiv politisk och säkerhetsmässig utveckling efter president Farmajos tillträde 2017 har de senaste två åren kantats av ökad inrikespolitisk turbulens i Somalia. Splittringar på högsta politiska nivå tog landet på gränsen till förnyat inbördeskrig under förra året och det terroristrelaterade våldet är på en fortsatt hög nivå.

Interna splittringar inom landet manifesteras på olika nivåer och inom olika institutioner. Konflikter mellan somaliska eliter handlar i hög grad om fördelning av makt och resurser vilket har ställts på sin spets genom de försenade parlaments- och presidentvalen. Val till parlamentet och presidentposten skulle ha ägt rum i början av 2021. Trots påtryckningar från det internationella samfundet och tidigare utfästelser från president Farmajo om att direkt val skulle hållas för första gången sedan 1969, tillämpades även denna gång ett indirekt valsysteem.⁴ Delstaterna (*Federal Member States of Somalia, FMS*), utser senatorer till parlamentets överhus, medan parlamentsledamöterna till underhuset väljs av delegater som är utsedda av klanäldre och andra respekterade klanmedlemmar.⁵

Därefter väljer parlamentets över- och underhus landets president.⁶

Politiska konflikter hindrade processen och presidentens mandat löpte ut i februari 2021 utan att valen hade genomförts. Valprocessen var efter det konfliktylld och försenades ett flertal gånger.⁷ Drygt två veckor efter ATMIS tillträde, den 16 april 2022, tillträdde de nya parlamentsledamöterna sina positioner.⁸ Den 15 maj valdes Hassan Sheikh Mohamud, som även var president 2012-2017, till Somalias president.

Maktfördelningen mellan centrum och periferi, det vill säga mellan den federala regeringen (*Federal Government of Somalia, FGS*) och delstaterna är sedan länge en av de största konfliktpunkterna i Somalia.⁹ Frågan är sammankopplad till motsättningar om antagandet av en permanent konstitution. Den provisoriska konstitution som Somalia styrs genom sedan 2012 preciserar inte rollfördelningen och ansvaret mellan de två regeringsnivåerna.¹⁰ Trots en inledande optimism efter presidentvalet 2017 har landet inte kommit närmare en konstitutionell lösning under president Farmajos mandatperiod.¹¹ I stället har den federala nivån alltmer kritiserats för att driva en centraliserad agenda. De har också anklagats för att ha övergett försöken att nå ett militärt partnerskap med delstaterna.¹² Konflikten har intensifierats under Farmajos mandatperiod vilket har visat sig under den utdragna valprocessen. Bland annat utbröt strider mellan FGS:s och FMS:s styrkor i Jubaland, i södra Somalia i januari 2021.¹³

Även andra väpnade konflikter – mellan olika milisgrupper och mellan regeringsstyrkor och milisgrupper – har tagit energi och fokus från kampen mot al-Shabaab. I oktober 2021 utbröt strider mellan regeringstroga styrkor i delstaten Galmudug och milisgruppen Ahlu Sunna Wal Jamaa (ASWJ) som tidigare kämpat mot al-Shabaab tillsammans med regeringsstyrkor. Striderna ledde till att över 30 personer dödades och att cirka 100 000 människor tvingades fly.¹⁴

Somaliska säkerhetsinstitutioner används av eliter för att säkra politisk makt, något som har ställts på sin spets i parlaments- och presidentsvalen.¹⁵ Parlamentets beslut i april 2021 att förlänga president Farmajos mandatperiod i ytterligare två år resulterade i strider i Mogadishu mellan oppositionsstyrkor och Farmajo-lojala styrkor, som till stor del bestod av delar av *Somali National Army, SNA*.¹⁶ Stor intern och extern press ledde till att Farmajo tvingades backa och till att parlamentet upphävde sitt beslut om en förlängd mandatperiod.¹⁷ Spänningar på högsta politiska nivå kvarstod dock och landet kastades in i flera konstitutionella och politiska kriser på grund av maktkampen mellanpresident Farmajo

och premiärminister Mohamed Hussein Roble, som var ansvarig för att leda valprocessen.

Även inom Somalias underrättelsetjänst *National Intelligence and Security Agency* (NISA) finns fraktioner där lojaliteten riktas till olika eliter. En konflikt mellan Roble och Farmajo gällde tillsättningen av NISA:s direktör, vilket nästan ledde till en militär konfrontation när Farmajos kandidat tog över NISA:s huvudkontor. Spänningarna blev stora mellan olika säkerhetsstyrkor inom NISA, *Dufaan* – som till stor del består av avhoppade al-Shabaabmedlemmar lojala mot Farmajo – på ena sidan, och *Waran* och *Gaashaan* – som är tränade av USA och lojala mot premiärministern – på andra sidan. Våldsamma sammandrabbningar lyckades undvikas då Dufaan, som var i numerärt underläge, till slut backade.¹⁸ NISA ses av många som en bricka i det politiska spelet och har anklagat för att försöka påverka parlaments- och presidentvalet i Farmajos favör.¹⁹

Händelser som dessa belyser den institutionella sårbarhet som finns i Somalia. De institutionella striderna och motsättningarna mellan presidenten och premiärministern gynnar al-Shabaab som tycks ha stärkt sina positioner under den försenade valprocessen.

Det återstår ännu att se i vilken utsträckning valet av president Mohamud innebär en förändring i praktiken. Inför presidentvalet talade Mohamud om vikten av försoning²⁰ och utlovade att han skulle tillsätta en inkluderande regering.²¹ Under sin tidigare presidentperiod 2012-2017 var dock även Mohamud inblandad i interna maktkamper.²²

AL-SHABAAB – EN VÅLDSBEJAKANDE SKUGGSTAT

Al-Shabaab har visat prov på stor resiliens och förmåga att anpassa sig. Gruppen kontrollerar i dag stora delar av södra och centrala Somalia, men har stort inflytande även i andra delar av landet och genomför återkommande självmordsattentat i Mogadishu.²³

Al-Shabaab är sedan 2012 officiellt en del av al-Qaida och uppskattas ha 5000 - 7000 krigare.²⁴ Därmed är gruppen bara något mindre än SNA:s stridsdugliga stridbara styrkor. Förutom våld och hot är en viktig del i al-Shabaabs strategi att underblåsa klanmotsättningar och missnöje mot FGS, FMS och internationella aktörer.²⁵ Al-Shabaab attackerar frekvent politiska och militära mål; mellan 1 januari och 13 maj 2022 genomfördes i genomsnitt 236 attacker per månad i Somalia. En stor del riktades mot militära mål som SNA och AMISOM.²⁶ Al-Shabaabs attacker skördar också många civila dödsoffer. Över 4000 personer uppskattas ha dödats i attacker utförda sedan 2010.²⁷ Trots en svag nedåtgående trend sedan 2017

är antalet dödsoffer som beror på attacker från al-Shabaab fortfarande högt. Under 2021 miste 534 personer livet i attacker genomförda av gruppen. Somalia rankas som det tredje hårdast drabbade landet av terrorism i världen, efter Afghanistan och Irak.²⁸

Al-Shabaab har också riktat in sig på attacker under valprocessen.²⁹ Exempelvis dödades 48 personer och ett stort antal skadades i attacker på platser kopplade till parlamentsvalet i Mogadishu och Beledweyne den 23 mars 2022.³⁰

Tre aspekter kan lyftas fram som centrala för al-Shabaabs resiliens: en stark lokal förankring, förmågan att dra nytta av den somaliska statens svaga närvaro samt gruppens finansieringsmodell.

Al-Shabaab fungerar på flera sätt som en skuggstat och en viktig arbetsgivare. I områden som gruppen kontrollerar styr gruppen genom tvång och sin förmåga att ingjuta rädsla, men erbjuder även samhällsservice. Gruppen erbjuder bland annat ett visst mått av offentlig infrastruktur, garanterar säkerhet och erbjuder humanitär assistans.³¹ Under den svåra torkperioden 2017-2018 distribuerade gruppen bland annat mat till utsatta grupper i södra Somalia.³² Al-shabaab har också ett eget rättsväsende med domstolar.³³ På grund av utbredd korruption och bristande effektivitet inom de statliga institutionerna, uppfattas al-Shabaabs domstolar av många somalier som mindre korrupta, mer tillförlitliga och mer rättvisa än de offentliga domstolarna. Det händer att personer reser från områden som kontrolleras av FGS eller FMS till områden som kontrolleras av al-Shabaab för att där lösa rättsliga tvister genom al-Shabaab-domstolar.³⁴ Därutöver så uppfattar vissa al-Shabaab som en mer pålitlig arbetsgivare än exempelvis SNA och olika milisgrupper eftersom gruppen vanligtvis erbjuder högre betalning och betalar ut löner regelbundet.³⁵

Al-Shabaabs underrättelseenhet, *Ammiyat*, bedöms vara mer effektiv och ha högre kapacitet än den somaliska statens motsvarighet NISA.³⁶ En av anledningarna är att al-Shabaab utnyttjar den utbredda korruptionen och bristande lojaliteten mot den somaliska staten för infiltration av i stort sett alla delar av samhället. Det innebär att gruppen har god insyn i såväl FGS, som befolkningens och olika företags aktiviteter.³⁷

Gruppens kunskap om och inflytande över det somaliska samhället ligger också till grund för dess finansieringsmodell. Den största delen av gruppens intäkter kommer från ett illegalt beskattningssystem som omfattar utpressning av företag, beskattning vid landets största hamnar samt beskattning av företag och privatpersoner. Skatterna drivs in med hot och våld, både inom de områden gruppen kontrollerar och i andra delar

av Somalia.³⁸ Detta finansieringssystem har visat sig vara framgångsrikt. Gruppens skatteintäkter uppskattas av FN till mellan två och tio miljoner dollar varje månad.³⁹ Al-Shabaabs finansiella position är därmed stark och gruppen genererar ett betydande kapital.⁴⁰ Det innebär att al-Shabaab under en överskådlig tid framöver klarar sig utan externt ekonomiskt stöd för att finansiera gruppens verksamhet.

FORTSATT SVAG SOMALISK FÖRSVARSFÖRMÅGA

Det råder relativt stort konsensus bland internationella politiska och militära analytiker om att somaliska säkerhetsinstitutioner i sitt nuvarande skick saknar förmåga att ensamma stå emot al-Shabaab.⁴¹ SNA är beroende av AMISOM (och i förlängningen ATMIS) och FN för beskydd, för att säkra viktiga försörjningsvägar, för logistik och för evakuering av skadade soldater.⁴² SNA har upprepade gånger misslyckats att hålla områden som AMISOM dragit sig tillbaka ifrån och motståndet från SNA uppges ha varit knapphändert när al-Shabaab återtagit städer och byar i södra och centrala Somalia.⁴³

SNA lider brist på grundläggande utrustning såsom tunga vapen, ammunition, kommunikationsutrustning och fordon.⁴⁴ Dessutom är en hög andel av soldaterna på SNA:s lönelistor ”spöksoldater”, gamla eller sjuka, och många av de återstående saknar nödvändig militär utbildning. Den faktiska militära förmågan tycks skilja sig avsevärt från officiella uppgifter om att SNA har omkring 20 000 – 25 000 registrerade soldater.⁴⁵ I en utvärdering av den somaliska säkerhetsförmågan från 2017 kunde endast 16 000 trupper identifieras; av dessa bedömdes cirka 9 000 ha förmåga att strida.⁴⁶

Både SNA och NISA bedöms vara präglade av utbredd korruption, vägran att ta order, låg disciplin, splittringar och bristande lojalitet.⁴⁷ Många inom organisationerna avlönas även av al-Shabaab, vilket innebär att jihadistgruppen har stor insyn i verksamheten och ofta känner till planerade operationer i förväg.⁴⁸

Som tidigare lyfts är säkerhetsinstitutionerna i hög grad politiserade och fragmenterade, vilket inte bara påverkar deras förmåga utan också kan leda till spänningar och våld mellan olika fraktioner. Klantillhörighetens betydelse i säkerhetsstyrkorna är central. Ett hinder för SNA:s effektivitet är att många SNA-soldater i första hand riktar sin lojalitet till den egna klanen, snarare än till den somaliska staten. Olika delar av SNA används också som ett verktyg för att förtrycka rivaliserande klaner, vilket har lett till att många klaner har miliser som skydd - inte bara från al-Shabaab, utan även från SNA.⁴⁹ Klanmiliser har varit stommen i säkerhetsstyrkorna i Somalia i över 30 år och klansystemet genomsyrar hela det somaliska samhället.

Att klanmiliserna snabbt skulle försvinna är därmed inte realistiskt.

Det finns dock vissa ljuspunkter. En viktig del i reformarbetet för SNA har varit att införa nya system för ansvarsutkrävande. Trots stort motstånd har vissa framgångar nåtts. I början av 2019 slutfördes en biometrisk registrering av soldaterna i SNA. Det innebär förbättrade möjligheter för SNA att identifiera sina soldater och betala ut löner direkt till soldaters bankkonton, vilket är en central del i professionaliseringen av armén.⁵⁰

SNA:s utsikter i kampen mot al-Shabaab påverkas i hög grad av typen av militärt stöd andra partners, vid sidan av AMISOM, erbjuder. Även USA, EU, Turkiet och Storbritannien erbjuder träning och olika grader av taktiskt stöd till de somaliska säkerhetsinstitutionerna.

USA har under lång tid varit en av de viktigaste externa militära aktörerna i Somalia. Trots att en majoritet av de amerikanska trupperna drogs bort i början av 2021, fortsatte USA ge luftunderstöd med hjälp av drönare, ett stöd som bedöms vara en viktig komponent för att pressa tillbaka al-Shabaab.⁵¹ Under Bidens tretton första månader som president genomfördes dock bara fem drönarattacker i Somalia.⁵²

USA har även tränat och stöttat infanteribrigaden *Danab* ("blix"), som anses vara det förband inom SNA som mest effektivt kan genomföra offensiva operationer.⁵³ Danab uppskattas ha cirka 1000 soldater och har genomfört nästan alla SNA:s kontraterroroperationer mot al-Shabaab.⁵⁴

Det amerikanska tillbakadragandet från Somalia har haft negativ inverkan på Danab då de fått genomföra operationer utan amerikanskt strategiskt, operativt och taktiskt stöd.⁵⁵ Stephen Townsden, AFRICOMs befälhavare, uttryckte i mars 2022 att uppdraget att bekämpa al-Shabaab är stillastående eller till och med backat eftersom de amerikanska trupperna måste "pendla till jobbet" från Kenya och Djibouti.⁵⁶ Den 16 maj, dagen efter Mohamud valts till president, tillkännagav Vita huset att amerikanska trupper ska flyttas tillbaka till Somalia, något som välkomnades av den nyvalde presidenten.⁵⁷ En ökad amerikansk militär närvaro kan erbjuda viktigt stöd till de somaliska styrkorna och kan bidra till att bryta det momentum al-Shabaab för tillfället verkar ha.

Även Turkiet är en betydande militär aktör i Somalia och 2017 öppnade en turkisk militärbas i Mogadishu.⁵⁸ Sedan 2019 ingår turkisktränade specialförband kallade *Gorgor* ("Örnarna") i det somaliska försvaret. I slutet av 2021 fanns sex färdigtränade bataljoner som förses med vapen, ammunition och annan utrustning från Turkiet.⁵⁹ I likhet med Danab anses Gorgorbataljonerna utgöra ett relativt effektivt och välintegrerat undantag inom SNA.⁶⁰ De har

dock uppgetts ta order direkt från president Farmajo, som anklagats för att använda sig av styrkorna politiskt.⁶¹ De har bland annat anklagats för att ha attackerat civila som demonstrerat mot FGS.⁶²

Sedan 2010 har även över 6 800 somaliska soldater tränats genom *The European Union Training Mission in Somalia* (EUTM Somalia). Enligt en utvärdering gjord av *Stockholms internationella fredsforskningsinstitut* (SIPRI) har insatsen haft en positiv inverkan på EU:s relation till somaliska myndigheter och Afrikanska unionen. Däremot har effekterna varit mer begränsade vad gäller SNA:s militära förmåga liksom effekter på konfliktodynamiken i Somalia. Det är dock svårt att utvärdera insatsen då EUTM Somalia saknar möjlighet att utvärdera effekter på individuell nivå, genom att följa de soldater som tränats och se i vilken utsträckning de kan tillämpa vad de har lärt sig i praktiken.⁶³

Även Storbritannien tränar somaliska armén. Sedan 2017 har över 500 soldater tränats genom brittiska operation TANGHAM.⁶⁴ Sammanfattningsvis kan vi konstatera att det externa militära stödet är omfattande och delvis fragmenterat. Effekten av träningen på SNA:s förmåga är begränsad, med vissa undantag som Danab och Gorgor. Bredden av aktörer innebär dessutom samordningsproblem och kvalitetsskillnader mellan olika träningsprogram, vilket kan leda till skiftande förmåga inom armén.⁶⁵

Den somaliska försvarsförmågan är således ytterst begränsad och fortsatt beroende av externa aktörer, både i kampen mot al-Shabaab och för att säkerställa säkerheten mellan olika säkerhetsinstitutioner. Externa aktörer och de som har utbildats och tränats av dem uppfattas sällan som politiskt neutrala.

SLUTSATSER

De faktorer som analyseras i detta memo visar ett fortsatt högt behov av externt militärt stöd i Somalia. Inrikespolitiska konflikter i kombination med en minskning av antalet utländska trupper verkar ha stärkt al-Shabaabs kampvilja och gruppen tycks idag ha en starkare position än 2017, då Farmajo tillträdde som president. Trots vissa ljuspunkter har somaliska säkerhetsinstitutioner en lång väg att gå innan de kan överta ansvaret för säkerheten i Somalia.

De största hindren för säkerhet och stabilitet i Somalia är dock den haltande statsbyggnadsprocessen och den kroniska politiska kris landet befinner sig i. Att förbättra säkerhetssektorns förmåga är nödvändigt, men inte tillräckligt för att uppnå stabilitet. För att kunna besegra al-Shabaab krävs politiska lösningar. De viktiga politiska steg som togs innan valprocessen påbörjades får inte

---

glömmas bort. Konflikterna som omgärdat valen har dock skadat existerande institutioner och ytterligare urholkat den somaliska statens legitimitet. De inrikespolitiska stridigheterna har dessutom tagit stora resurser från kampen mot al-Shabaab och blottlagt de hinder som kvarstår i statsbyggnadsprocessen.

Att parlaments- och presidentvalen genomförts och att ett fredligt maktskifte har ägt rum är viktiga steg mot en mer stabil säkerhetssituation. Stora inrikespolitiska utmaningar väntar nu president Mohamud. Bland annat behöver en permanent konstitution antas och grunden läggas för att genomföra direkta parlaments- och presidentval om fyra år. En varaktig överenskommelse om

maktindelningen mellan centrum och periferi och ett samarbete dem emellan mot al-Shabaab är också nödvändigt för att kunna behålla den politiska kontrollen över områden som kan erövrats genom militära offensiver. För att säkerhetssituationen ska förbättras måste också säkerhetsinstitutionerna separeras från politiken och den politiska polariseringen motverkas. President Mohamud har själv betonat vikten av inkludering och försoning. I vilken utsträckning han kommer att lyckas med att bygga konstruktiva relationer till andra politiska eliter och grupper är avgörande för den allmänna säkerhetssituationen i Somalia och för kampen mot al-Shabaab. ■

Dr Anna Ida Rock är analytiker vid FOI:s enhet för säkerhetspolitik.

Slutnoter

1. Garowe Online. "Somalia can assume full responsibility for its security by Dec 2023 –Farmajo". *Garowe Online*. 7 februari 2022.
2. Officiella siffror saknas men analytiker uppskattar att runt 1800 AMISOM-soldater dödats sedan insatsens start 2007, vilket innebär att AMISOM troligtvis är den militära insats någonsin i Afrika med störst antal dödsoffer. Se: Williams, P., D. "Special Report: How Many Fatalities Has the African Union Mission in Somalia Suffered?" *IPI Global Observatory*. 15 september 2005.
3. ATMIS styrka ska minskas med 2000 personer till 31 december 2022, ytterligare 3000 personer till september 2023, 4000 personer till ska lämna innan juni 2024 och kvarvarande personal ska lämna innan 31 december 2024. Se: United Nations Security Council (UNSC). *Res 2628*. UN Doc S/RES/2628, 31 mars 2022.
4. Roble, T. "Farmajo pledges to hold one-man one vote in Somalia". *The Somaliland Standard*. 6 juni 2020. Tillgänglig på www.somalilandstandard.com; Oneko, S. och Gitta, A. "Is Somalia ready for a one-person one-vote election?". *Deutsche Welle*. 23 juni 2019. Tillgänglig på www.dw.com; Odowa, M. "Somalia finally holds long-delayed election". *Deutsche Welle*. 13 maj 2022. Tillgänglig på www.dw.com
5. Mahmood, O. "A Welcome Chance for a Reset in Somalia". *International Crisis Group*. 31 maj 2022. Tillgänglig på www.crisisgroup.com.
6. Odowa, M. 2022.
7. Odowa, M. 2022.
8. Ett 20-tal ledamöter saknades dock fortfarande, då valen inte slutförts i delstaterna Hirshabelle och Jubaland. Se: "Somalia – Kaneldarium". *Utrikespolitiska institutet*. 16 april 2022. Tillgänglig på www.ui.se; Den 6 maj valdes slutligen den sista parlamentsledamoten. Maruf, H. och Hassan, M. "Somali Parliament Reelects Former President to Top Job". *VOA News*. 15 maj 2022. Tillgänglig på www.voanews.com.
9. Dahir, A. och Ali, A. "Federalism in post-conflict Somalia: A critical review of its reception and governance challenges". *Regional & Federal Studies*. 8 november 2021, s. 7.
10. Även ett antal andra konstitutionella frågor behöver lösas. Exempelvis Mogadishus status och (re)distributionen av naturresurser. Se exempelvis: Dahir, A. och Ali, A. 2021, s. 12.
11. Till exempel på de Farmajos uttalanden kring processen, se: Reliefweb. "Somali President promises to deliver new constitution before next elections." *Reliefweb*. 16 maj 2018. Tillgänglig på: <https://reliefweb.int>.
12. Mahmood, O. A. "Welcome Chance for a Reset in Somalia". *International Crisis Group*. 31 maj 2022. Tillgänglig på www.crisisgroup.com; Robinson, C. "New Name, but Little Sign of Change: The Revised Agreement on the African Union Mission in Somalia". *IPI Global Observatory*. 27 januari 2022. Tillgänglig på: theglobalobservatory.org.
13. Al Jazeera. "Somali troops, Jubaland regional forces clash ahead of elections". *Al Jazeera*. 25 januari 2021. Tillgänglig på www.aljazeera.com.
14. Sheikh, A. "Dozens killed in fighting between army and former allied group". *Reuters*. 24 oktober 2021. Tillgänglig på www.reuters.com.
15. Robinson, C. "Rising Politicization Risks Splitting Somali National Army". *IPI Global Observatory*. 17 mars 2021. Tillgänglig på theglobalobservatory.org.
16. Mahmood, O. "Why Somalia's Electoral Crisis Has Tipped into Violence". *International Crisis Group*. 27 april 2021. Tillgänglig på www.crisisgroup.com.
17. Deutsche Welle. "Somalia: Parliament reverses presidential term extension". *Deutsche Welle*. 1 maj 2021. Tillgänglig på www.dw.com.
18. International Crisis Group. "Somalia's Politicians Play with Fire – Again". *International Crisis Group*. 14 september 2021. Tillgänglig på www.crisisgroup.com.
19. Garowe Online. "NISA linked to elections interference in Somalia". *Garowe Online*. 17 februari 2022. Tillgänglig på www.garoweonline.com.
20. Al Jazeera. "Somalia elects Hassan Sheikh Mohamud as new president". *Al Jazeera*. 15 maj 2022. Tillgänglig på www.aljazeera.com.
21. Faruk, O. "Somali lawmakers elect president voted out 5 years ago". *AP News*. 15 maj 2022. Tillgänglig på www.apnews.com; Centrala budskap i Mohamuds kampanj var även att "ingen vedergällning" skulle ske mot de som inte stöttat honom och att han inte ska ha "några fiender" i eller utanför Somalia. Se: Mahmood, O. A 2022.
22. Jorgic, D. "Somalia donors warn spat between president and PM risks recovery". *Reuters*. 3 november 2014. Tillgänglig på www.reuters.com; *BBC News*. "Somali PM Abdi Farah Shirdon loses confidence vote". *BBC News*. 2 december 2013. Somali PM Abdi Farah Shirdon loses confidence vote - BBC News
23. Felter, C., Masters, J. och Sergie M. "A. Al-Shabaab". *Council on Foreign Relation*. 19 maj 2021. Tillgänglig på: www.cfr.org.
24. EASO. *Somalia Actors – Country of Origin Information Report*. European Asylum Support Office. 2020, s. 59.
25. Marchal, R. "Motivations and drivers of al-Shabaab". I: I Keating, M. och Waldman, M. (red.). *War and peace in Somalia: national grievances, local conflict and Al-Shabaab*. London: Hurst & Company. 2018a, s. 310-316
26. Siffran 236 refererar till det totala antalet rapporterade attacker i Somalia, en stor majoritet av dessa utfördes av al-Shabaab. Se: United Nations Security Council. *Situation in Somalia*. UN Doc S/2022/392. 13 maj 2022, s. 3.
27. Maruf, H. "Al-Shabaab Attacks Killed 4,000 in Past Decade Says Data-Gathering Group". *Voa News*. 15 januari 2020. Tillgänglig på www.voanews.com.
28. Institute for Economics & Peace. *Global Terrorism Index 2022: Measuring the Impact of Terrorism*. Sydney, March 2022.
29. United Nations Security Council. 2022.
30. Bland de döda fanns parlamentsledamoten Amina Mohamed Abdi, en välkänd kritiker av den sittande regeringen. Ahmed, K. "Female opposition MP among dozens killed in Somalia bombings". *The Guardian*. 24 mars 2022. Tillgänglig på: www.theguardian.com.
31. Al-Shabaab erbjuder bland annat utbildning, rättsväsende och humanitär assistans. Se: Marchal, R. "Rivals in Governance: Civil Activities of Al-Shabaab". I Keating, M. och Waldman, M. (red.). *War and peace in Somalia: national grievances, local conflict and Al-Shabaab*. London: Hurst & Company. 2018b, s. 349.
32. Jamestown Foundation. "Al-Shabaab Plays on Aid Distribution Role to Win Over Desperate Somalis". *Terrorism Monitor*. 15:7. 7 April 2017.
33. Marchal, R. 2018b, s. 349.
34. Harrington, J. och Thompson, J. "Examining Extremism: Harakat al Shabaab al Mujahideen (al Shabaab)". *Center for Strategic & International Studies*, 23 september 2021. Tillgänglig på: www.csis.org.
35. Hansen, S. "Horn, Sahel, and Rift : *Fault-Lines of the African Jihad*" [Elektronisk resurs]. 2019, s. 181; Jorgic, D. "Failure to pay soldiers threatens Somalia's war on Islamists". *Reuters*. 8 oktober 2015.

36. Mohamed, H. "Insurgency and international extraversion in Somalia: the National Intelligence and Security Agency (NISA) and Al-Shabaab's Amniyat". *African Security Review*. 29:2. 2020, s. 125-151,
37. Menkhaus, K. "AL-SHABAAB AND THE HORN OF AFRICA". I Sheehan, M. A., Marquardt, E. och Collins, L. (red.). *Routledge Handbook of U.S. Counterterrorism and Irregular Warfare Operations*. London: Routledge 2021; Harper, Mary. "Somalia's frightening network of Islamist spies". *BBC News*. 27 maj 2019. Tillgänglig på www.bbcnews.com.
38. Houreld, K. "Elaborate Somali insurgent tax system collects almost as much as government". *Reuters*. 27 oktober 2020. Tillgänglig på: www.reuters.com.
39. United Nations Security Council. *Letter dated 3 February 2022 from the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolutions 1267 (1999), 1989 (2011) and 2253 (2015) concerning Islamic State in Iraq and the Levant (Da'esh), Al-Qaida and associated individuals, groups, undertakings and entities addressed to the President of the Security Council*. UN Doc S/2022/83. 3 februari 2022, s. 22.
40. United Nations Security Council. *Letter dated 28 September 2020 from the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolution 751 (1992) concerning Somalia addressed to the President of the Security Council*. UN Doc S/2020/949. 28 september 2020, s. 3.
41. Se exempelvis: Atwood, R. och Modirzadeh, N. (värdar) "Avoiding Another Afghanistan: Could Al-Shabaab Seize Power in Somalia?" [Säsong 2, avsnitt 4]. I *Hold your fire!* Podcast från International Crisis Group. 24 september 2021; Mahmood, O. och Ainte, A. "Could Somalia Be the Next Afghanistan?" *Foreign Policy*. 22 september 2022. www.foreignpolicy.com; Harding, A. "Somali concern at US troop withdrawal". *BBC News*. 18 januari 2021. Tillgänglig på: www.bbcnews.com.
42. Williams, P. "Building the Somali National Army: Anatomy of a failure, 2008–2018". *Journal of Strategic Studies*, 43:3. 2020, s. 367.
43. United Nations Security Council. *Letter dated 15 July 2021 from the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolutions 1267 (1999), 1989 (2011) and 2253 (2015) concerning Islamic State in Iraq and the Levant (Da'esh), Al-Qaida and associated individuals, groups, undertakings and entities addressed to the President of the Security Council*. UN Doc S/2021/655. 21 juli 2021.
44. Williams, P. 2020, s. 367.
45. EASO. *Somalia Actors – Country of Origin Information Report*. European Asylum Support Office. 2020, s. 37.
46. International Peace Institute. *Transitioning to National Forces in Somalia: More Than an Exit for AMISOM*. International Peace Institute. April 2019, s. 8.
47. Robinson, C. "The Somali National Army: an assessment". *Defense & Security Analysis*, 35:2. 2019, s. 211-221; EASO. 2020, S. 37-40.
48. Hills, A. "Somalia's Security Challenges Complicate Transfer of Responsibility to Government". *IPI Global Observatory*. 11 mars 2019. Tillgänglig på: theglobalobservatory.org.
49. Felbab-Brown, V. *The Problem with Militias in Somalia: Almost Everyone wants them despite their Dangers*. I Day, A. *Hybrid Conflict, Hybrid Peace - How militias and paramilitary groups shape post-conflict transitions*. New York: United Nations University. 2020.
50. International Peace Institute. 2019, s. 11.
51. Maruf, H. och Seldin, J. "Somalia Fears New US Airstrike Guidance Is Benefiting al-Shabab". *Voa News*. 6 mars 2021. Tillgänglig på: www.voanews.com; Marks, S. och Ahmed, M. "U.S. Steps Up Air Strikes Against al-Qaeda Ally in Somalia". *Bloomberg*. 2 augusti 2021. Tillgänglig på: www.bloomberg.com.
52. Phillips, M. "U.S. Military Urges Biden to Place Commandos in Somalia as Militant Threat Worsens". *Wall Street Journal*. 10 Mars 2020. Tillgänglig på: www.wsj.com.
53. Williams, P. 2020.
54. Correll, D. "AFRICOM predicts mission training Somalia's 'Lightning Brigade' will last until 2027". *Military Times*. 17 mars 2020. Tillgänglig på: www.militarytimes.com; EASO 2020, s. 39.
55. United Nations Security Council, 2021.
56. Myers, M. "US troops 'commuting' to Somalia is inefficient and risky, top Africa general says". *AirForceTimes*. 15 mars 2022. Tillgänglig på: www.airforcetimes.com.
57. Al Jazeera. "Biden approves deployment of hundreds of US troops to Somalia". *Al Jazeera*. 16 maj 2022. Tillgänglig på: www.aljazeera.com; Enligt obekräftade uppgifter rör det sig om cirka 450 amerikanska soldater: Savage, C. och Schmitt, E. "Biden Approves Plan to Redeploy Several Hundred Ground Forces Into Somalia". *The New York Times*. 16 maj 2022. Tillgänglig på: www.nytimes.com; Villa Somalia (@TheVillaSomalia). "The President of the Federal Republic of Somalia...". *Twitter*. 17 maj 2022.
58. Melvin, N. *The foreign military presence in the Horn of Africa region*. SIPRI, Stockholm. April, 2019. (sipri.org).
59. Robinson, C. 2021.
60. Obsiye, L. och Hussein, L. "Somalia's Divided Army Reflects Its Divided Politics". *AllAfrica*. 23 juni 2021. Tillgänglig på: www.allafrica.com
61. The Arab Weekly. "Turkish-trained special forces take Somalia back to days of civil war". *The Arab Weekly*. 20 februari 2020. Tillgänglig på: www.thearabweekly.com.
62. Sheikh, Abdi. "Gunfire erupts in Mogadishu as Somali government forces seal off streets". *Reuters*. 19 februari, 2021. Tillgänglig på: www.reuters.com.
63. Williams, P. och Ali, H. *The European Union training mission in Somalia: An assessment*. SIPRI, Stockholm: november, 2020.
64. British Embassy Mogadishu. "British military train Somali Army in Baidoa". *Gov.uk*. 2 juni 2021. Tillgänglig på: www.gov.uk.
65. Robinson, C., D. och Matisek, J. "Military advising and assistance in Somalia: fragmented interveners, fragmented Somali military forces". *Defence Studies*, 21:2. 2021, s. 181-203.

